

in habitu pegrini. Cepit igitur episcopus
in deuotione beati Andree magistri. cre-
scere ac eum exinde in reuerentia habere.
Cum autem prepositus cuiusdam citatis
agrum sancti Andree abstulisset et ob hoc
grauissimis febribus orate episcopo fuisset
arripere. ille episcopus rogauit ut pro
se oraret et agrum sibi redderet. Et
cum orate episcopo sanitatem recepisset
agrum iterum usurpauit. Tunc episcopus
oroni se dedit et ecce omnes lapides
fregit dicens. hic lumen non accedet.
donec dominus se de suo inimico vindi-
cet et ecclesia rem quam amisit recuperet.
Et ecce prepositus iterum grauissimis
febribus laborauit. Misit quod nuncios
episcopo ut pro se oraret et agrum suum et
alium sibi in se sibi redderet. Cui cum
episcopus responderet iam orauit et exaudiuit
me dominus. ipse ad episcopum se portari fe-
cit et ut ecclesiam intraret ad orandum
episcopum coegit. Et dum episcopus ecclesiam in-
greditur ille subito moritur. et ager ec-
clesie restituitur.

De sancta Barbara Require in
De nomine **Cine**

Nicolaus dicitur a nicos quod est vi-
ctoria. et laos quod est populus quasi
victoria populi. id est victoriam quam populus scilicet
et vilia. Vel dicitur victoria populi quia
multos populos vita et doctrina
docuit vicia et peccata vincere. vel
in Nicolaus a nicos quod est victoria et
laus quasi victoriosa laus. Cuius le-
gendam doctores argolici descripse-
runt. Est autem argos secundum Iherosolimam ciuitas
gracie. vnde argolici greci vocantur.
Alibi quoque legitur quod Methodius patri-
archa eam grece scripsit. quam Iohannes
diaconus in latinum transtulit et plu-

De sancto Nicolao **Cra addidit**

Nicolaus ciuis patere vrbis et

diuitibus et sanctis parentibus ori-
genez traxit. Pater eius Epiphanius
Mater vero Johanna dicta est. Quae
cum in primeuo iuuentutis sue flo-
re parentes genuissent. deinceps
continenter viuere celibem vitam
duxerunt. Hic prima die dum bal-
nearum erectus stetit in pelui. insuper
quarta et sexta feria tamen semel vbera
sugebat. Factus autem iuuenis aliorum
iuuenum deuotans lasciuias ecclesi-
arum potius terebat limina et quic-
quid ibi de sacra scriptura intelligere
poterat memoriter retinebat. Pa-
rentibus vero suis defunctis cogita-
re cepit qualiter tantam diuiciarum co-
piam non ad laudem humanam. sed ad
gloriam dei dispensaret. Tunc quodam
conuicaneus suus satis nobiliter tres
filias virgines ob inopiam prosti-
tuere cogit ut sic infami earum com-
mercio aleretur. Quod ubi sanctus ope-
rit. scelus abhorruit et massam au-
ri panno inuolutam in domum eius pro-
fenestram nocte clara iecit clamans quod re-
pperit et deo gratias agens primo ge-
nitate nuptias celebravit. Non multo
post tempore dei famulus iste peregrinatus.
Quod rursus ille reperiens et in lau-
des immensas prumpens decete-
ro vigilare proposuit ut sciret quis
esset qui sue inopie subuenisset. post pau-
cos etiam dies duplicatam auri mas-
sam in domum proiecit ad cuius sonitum
ille excitatus et nicolaum fugientem in se
quis. tunc quod voce alloquitur. siste gra-
dum te quod aspectui ne subtrahas non
sicque accurrens velocius nicolaum hunc
esse agnouit et mox humi prostratus
osculari volebat pedes eius. quod ille
refugiens ab eo exegit ne eum quod

diu uiueret publicaret. **P**ost hec
mirree citatis defuncto **E**p̄o que
niūt ep̄i illi⁹ ecce de ep̄o p̄uisuri.
Aderat inf̄ eos q̄daz magne au
toritatis ep̄s ad cui⁹ electionē o
mniū snia depēdebat. **C**ū igit̄ cū
ctos ieiunijs et orōnib⁹ insistē mo
nuisset. nocte illā vocē audiuit di
centez sibi vt hora matutinali fo
res ecce obseruaret. et quez p̄mū
ad eccl̄am cui⁹ etiaz nomen est **Ni**
cola⁹ venire aspiceret ip̄m i **E**p̄m
p̄secraret. **I**hoc g^o alijs reuelans
Ep̄is admonuit vt oēs orōni in
sisterent et ip̄e p̄ forib⁹ excubaret.
Mirū i modū hora matutinali q̄i
a deo missus añ oēs se agebat ni
colaus **Q**uē apprehendens **E**p̄s
dixit ei **Q**uod tibi nomen ē. **I**lle
vt erat colūbina simplicitate ple
nus inclinato capite **N**icolaus in
quit v̄re sc̄itatis seruus. **Q**uez in
eccl̄a ducentes licz plurimū renitē
tem. i cathedra collocauerūt **I**pe
aūt eandē quā p̄us humilitatem
et morū grauitatē in oibus secta
bat. **I**n orōne puigilabat. corp⁹
macerabat. **N**uliez p̄ortia fugie
bat. humilis erat in oēs suscipien
do. efficax i loquendo. alacer i ex
hortādo. seuerus in corripiendo.
Iferē q̄z vt in q̄dā chronica legi
tur b̄m̄ **N**icolaū niceno inf̄uisse
ocilio. **Q**uadā die dum q̄dā nau
te periclitarent̄ ita cum lacrimis
orauerunt **N**icolae famule dei si
vera sunt q̄ de te audiuius nūc
ea experiamur **M**ox q̄daz in ei⁹ si
militudinē apparuit dicens **E**cce
assum vocatis enī me et cepit eos

in antennis et rudentib⁹ alijs q̄z
adiuuare nauis armamentis. Ita
tim q̄z cessauit tempestas **C**ū aūt
ad ei⁹ eccl̄az venissent quez nunq̄z
viderāt sine indice cognouerunt.
Tunc deo et sibi de sua liberatōe
gr̄as egerūt. q̄d ille diuine mie et
eoz fidei nō suis meritis attribu
ere docuit. **Q**uodā tpe totā p
uinciaz sc̄i **N**icolai fames valida
ptulit ita vt om̄ibus deficerēt ali
mēta **A**udiens aūt vir dei naues
onuistas tritico portui applicuisse
illuc statim proficiscitur. rogans
nautas vt saltē i centū modijs p
quālibz nauē fame periclitantib⁹
subuenirēt **C**ui illi. **N**on audem⁹
p̄r qz mēsuratū est et in alexandri
am oportet in ozrea imperatoris
nos reddere. **Q**uibus sanct⁹ inq̄t
Facite nunc q̄d dico et vobis in
dei v̄i tute p̄mitto q̄ nullā mino
rationē habebitis apud regiū ex
actozē. quod cum fecissent et eādē
mēsurā quā alexandrie acceperant
reddidissent m̄stri impatoris mi
raculū referūt et deū i suo famulo
magnifica laude attollūt **I**rumē
tū at̄ p̄m vniuscuiusqz indigentia
vir dei distribuit. ita vt miraclose
duob⁹ annis nō tm̄ ad victū suffi
ceret sed etiā ad vsū semis abun
daret **C**ūqz aūt regio illa ydolis
deseruisz p̄ ceteris nefāde dyane
simulacruz p̄pls coluerat. adeo q̄
vsqz ad tps viri dei nōnlli rustici
p̄dicte regioni exēbilit̄ deseruirēt
ac s̄b q̄dam arboze p̄secrata dyane
q̄sdā ritus gētiliū exercebant
ac vir dei p̄dictū ritū de oibus si

nib⁹ expulit ipamq³ arborē preci-
di mādauit **I**rat⁹ ex h⁹ otra cū ho-
stis antiqu⁹ oleū midiacon qd⁹ cō-
tra naturā in aqua 7 lapidib⁹ ar-
det ofecit. se q³ in formā cuiusdaz
religiose femine transfigurās. qui
busdā ad virū dei nauigantib⁹ in
quadaz sagenula obuiauit. sic q³
affata ē eos **M**allē ad sanctuz dei
vobiscū venire sed nequēo **R**ogo
ergo vt hoc oleū ad ei⁹ eccliam de-
feratis. 7 ob mei memoriā exinde
aule ei⁹ parietes lintatis. et statim
euanuit **E**t ecce aliā cernunt nauicū-
lā cū honestis psonis. int⁹ quos
vn⁹ erat filius sancto **N**icolao q³ sic
ait ill⁹. illeu qd⁹ mulier illa vob⁹ lo-
cuta ē vel qd⁹ attulit? **I**lli at⁹ cūcta
per ordinē narrauerūt **Q**uib⁹ ille
ait. **H**ec ē impudica **D**yana 7 vt
me vcz dicē p⁹obetis oleū illud
i mare proijcite 7 ardebit **Q**uib⁹
proijcientib⁹. ingens ignis i mari
succēdit 7 otra naturā diutius in
mari ardē aspiciē. **V**eniētes igit⁹
ad seruū dei aiebāt **V**ere tu es il-
le q³ nob⁹ in mari apparuisti 7 a dy-
aboli insidijs liberaisti. **P**er idē
t⁹ps cū quedā geus romano im-
perio rebellasset. otra eaz impera-
tor tres pncipes. nepocianū. vsū
et apilionez misit q³ portui adria-
tico ob ventū otrariū applicatos
beat⁹ nicola⁹ vt secū comederent
inuitauit. volēs vt gentē suā a ra-
pinis p⁹ferētq³ in nundinis ex-
erebāt. **I**nterim dū sanct⁹ abessz
psul corruptus pecunia tres inno-
centes militib⁹ iusserat decollari.
Quod vt vir sanct⁹ audiuit. roga-
uit pncipes illos vt secū vsq³ illuc

gradu concito p⁹ferarēt. veniens
q³ ad locū vbi decollandi erāt in-
uenit eos poplite flexo. et facie iā
velata 7 spiculatorē ensē sup⁹ eos
eoz q³ capita iā vibrasse **A**t nico-
laus zelo accensus. in licitorē se au-
dacter ingressit. et gladiū de manu
ei⁹ emin⁹ ppulit. **I**nnocētes q³ sol-
uēs eos incolumes secū duxit **I**li-
co ad pretorium psul p⁹erat 7 fo-
res clausas vi referat **N**ox illi con-
sul occurrens salutauit eū **A**c san-
ctus dixit **I**nnimice dei. legis p⁹ua-
ricator qua temeritate p⁹impisti
tanti p⁹sciis sceleris. vultū aspiciē
n⁹m **Q**uem postq³ plurimū obiu-
gavit ad p⁹ces postmodū illozum
ducū eū penitētē benigne recepit.
Recepta igit⁹ b⁹ndictione imperia-
les nunch⁹ iter peragūt et imperio
sine sanguine hostes subdunt **R**e-
deuntes itaq³ ab imperatore ma-
gnifice sūt recepti **Q**uidā at⁹ eoz
felicitatib⁹ inuidētes p⁹fecto impe-
ratoris p⁹ceet p⁹cio suggesserunt
vt eos apud imperatorem de lese
maiestatis crimine accusaret **Q**ui
cum imperatori suggessisset. ille ni-
mio furore replet⁹ eos incarcera-
ri p⁹cepit ac sine aliqua interroga-
tione eos illa nocte occidi manda-
uit. **Q**ui cum a custode didicissent
sciderunt vestimēta sua et gemere
amare ceperunt. **T**unc vnus eozū
scilicet **N**epotianus. recolens qua-
liter sanctus **N**icolaus tres inno-
centes liberauerat. exhortatus est
alios. vt ei⁹ patrocinia flagitarēt
quibus orantibus sanct⁹ **N**icola-
us nocte illa **C**onstātino impera-
tori apparuit dicens **C**ur illos p⁹n

cipes tam iniuste comprehendisti
et morti sine crimine addixisti. sur
ge velox. eos q̄ q̄ntocitius dimit
ti iubeto. **S**inautem. oro deū vt ti
bi suscitet bellū i quo tu corruas.
q̄ bestijs cib⁹ fias. **C**ui imperator
Quis es tu q̄ hac nocte palaciuz
meū ingressus talia audes loqui.
Cui ille **E**go suz nicolaus mirree
citis ep̄s. sed q̄ p̄fectū sūt p̄ visū
terrui dicēs Mente q̄ sensu p̄dite
Cur necem innocentium. cōsensisti
p̄perge cito et eos liberare stude.
Sinautē. corp⁹ tuū vermib⁹ scatu
riet. q̄ dom⁹ tua citi⁹ d̄struet. **C**ui
ille **Q**uis es tu q̄ nob̄ tanta mina
ris. Scito inq̄t me cē nicolaū mir
ree citatis ep̄m. **T**risq̄z iḡr. euigi
lātib⁹. stati mutuo sua somnia p̄ā
dunt q̄ p̄ ill̄ incarcerationis cōtinuo
mittūt. **Q**uib⁹ ait impator. **Q**uas
magical nostis artes vt tātis nos
illudatis somnijs. **C**ui r̄nderūt se
magos non esse nec mortis s̄ntiaz
meruisse. **T**unc impator. nostis in
q̄t hoīem cui nomē ē nicola⁹. **D**it il
li audito h̄ noīe man⁹ extēderūt i
celū rogātes d̄m vt eos s̄ci nico
lai meritis a p̄nti piculo liberaret
Cū impator totā vitā ei⁹ et mira
cla ab eis didicisset dixit eis. **I**te
deo gr̄as agite q̄ vos ei⁹ p̄cib⁹ li
berauit. sed et de n̄ris eidē afferte
gaudio. rogātes eū vt vl̄c̄m̄ mi
nas nō inferat s̄z p̄ me i f̄gno mō
ad d̄m p̄ces s̄dat. **P**ost paucos
dies p̄dicti viri ad dei famulū ve
niūt. **N**ox q̄z ad ei⁹ pedes humiliē
se p̄sternūt dicētes. **I**te dei famu
lus es. v̄ cultor q̄ amator christi
Cūq̄z sibi oia p̄ ordinē rettulisset

ille eleuatis i celū māib⁹ immēsas
deo f̄tulit laudes ac b̄n̄ instructos
p̄ncipes ad p̄p̄tia remisit. **C**ū at
d̄s cū vellz assumē rogauit deū
vt angelos sibi mittēt q̄ inclinato
capite angelos ad se veniētes vi
dit. **E**t dicto p̄s. **I**n te d̄ne sp̄aui.
vsq̄z. **I**n ma. tuas r̄ tradidit sp̄m
anno d̄ni. 222. q̄ cū sepult⁹ fuisset
in tūba marmorea. a capite fons
olei. q̄ a pedib⁹ fons aque p̄fluxit
q̄ vsq̄z hodie ex ei⁹ mēbris sacruz
resudat oleū valēs in salutē m̄lto
rū. **S**uccessit at ei q̄dā vir bon⁹. q̄
tū de sede sua ab inuidis ē depul
sus. q̄ eiccto oleū fluē defuit. s̄z eo
reuocato protin⁹ emanauit. **P**⁹
m̄lū tp̄is turchi mirreā citatē de
struxerūt q̄ tūbā s̄ci nicolai aperu
erūt. ossa q̄ ei⁹ i oleo natātia i vr
bē bareā reuerentē tulerunt anno
d̄ni. **LXXXVIII**. **V**ir q̄dā ab vno
iudeo q̄ndā sūmā pecunie mutuo
accepit iurans sup̄ altare s̄ci nico
lai cū aliuz fiduciosoz h̄e nēd̄ret
q̄ q̄citi⁹ posset sibi redderet. **T**e
nēte illo diu illā pecuniā iude⁹ eā
expostulat s̄z eā sibi reddidisse af
firmat. **T**rahit ḡ eū ad iudiciū et
iuramētū indicit̄ debitori. **I**lle ba
culū cauatū quē auro minuto im
pleuerat secū tulēat acū ei⁹ ad mi
niculo indigēt. **V**olēs iḡr sacmē
tū facē iudeo baculū tradidit f̄ser
uādū. **J**urauit ille q̄ pl⁹ sibi f̄odi
dit etiā q̄z d̄eret. **F**acto at iuramē
to baculū suū repetiit et iude⁹ iḡ
narus astutie eū sibi reddidit. **R**e
diens at q̄ fraudē fecerat i q̄daz
biuio opp̄ssus somno corruit. cur
rus q̄z cū impetu veniēs cūneca/
b 3

uit et plenum baculo auro fregit.
et aurum effudit. Audiens hoc iu-
deus concitus illuc venit. **T**unc
dolum vidisset et a multis ei sugge-
reret ut aurum reciperet. omnino re-
nuit nisi qui defunctus fuerat. ad
vitam beati Nicolai meritis red-
deretur. asserens se si hoc fieret ba-
ptisma suscepturum et christianum
futurum. Continuo igitur qui defun-
ctus fuerat suscitatur. et iudeus in
christi nomine baptisatur. **¶** Qui
dam iudeus videns beati Nicolai
virtuosam potentiam in miraculo
faciendis. imagine eius sibi fieri
fecit eam quod in sua domo colloca-
uit. Cui res suas cum aliquando
longius iret. cum minis commenda-
bat. **H**ec vel similia verba dicens
Ecce Nicolae omnia bona mea vo-
bis custodienda committo. et nisi
bene omnia custodieritis. ultionem
expetam de vobis verberibus et
flagellis. Quadam igitur vice dum
ille abesset. fures adveniunt cum
rapuerant solam imaginem derelin-
quunt. **I**udeus autem rediens et se spo-
liatum videns imaginem alloquitur ta-
libus vel sillis versus verbis. **D**omine
Nicolae. nonne in domo mea vos
posueram ut res meas a latronibus
seruaretis? **C**ur hoc facere voluistis?
Latrones quare non prohibuistis? igitur
dura tormenta recipietis et pro latro-
nibus penam luetis sic quod damnus in
tuis recompensabo tormenta et fu-
rorem meum in tuis refrigerabo ver-
beribus et flagellis. **A**rripies ergo iu-
deus imaginem dure eam verberabat.
dureque flagellabat. **V**ira res pro-
sus et stupida. diuidetur furibus qui

rapuerant sancti dei tanquam in se ver-
bera excepisset evidenter apparuit.
Hec vel similia verba dicens. **C**ur
tam dure pro vobis flagellatus sum? cur
tam dure pro vobis et crudeliter verberatus?
cur tormenta tot passus? ecce quod
corpus meum luit. **E**cce qualem effusione
sanguinis rubet. **P**ergite citius et
cuncta reddite quam tulistis alioquin dei
omnipotentis in vos ira desuet. ita
ut scelus vestrum in medium publice et
quolibet vestrum suspendium patiat. **A**d
quem illi. **Q**uis es tu qui talia nobis lo-
queris? **E**t ille. **E**go sum Nicolaus
seruus Iesu christi quem iudeus ille pro
rebus suis quos tulistis tam crudeliter fla-
gellauit. **I**lli ergo territi ad iudeum ve-
niunt. miraculorum referunt. ab eo quod
imagini fecerit audiunt. cuncta red-
dunt. **S**ic quod latrones ad viam rede-
unt rectitudinis et iudeus fides am-
plectitur saluatoris. **¶** **A**lter quodam pro
amore filii sui litteras discipulis festum
sancti Nicolai annualiter solenniter cele-
brabat. **Q**uodam igitur vice pro pueri
diuini preparauit et multos clericos
inuitauit. **V**enit diabolus ad ianu-
am in hitu peregrini petens elemo-
sinam sibi dari. **I**ubens quantum pro filio
ut det elemosinam peregrino. properat
puer. sed peregrinum non inueniens
insequitur abeuntem. **T**unc ad quemdam
campum puenisset apprehendens dia-
bolus puerum stragulauit. **Q**ui audi-
ens pro vehementer ingemuit. corpus
tulit et in thalamo collocauit. cepitque
pro dolore clamare et dicere. fili dulcis
sime quomodo es vobis? sancte nicolae
heccine est merces honoris quem vo-
bis tam diu exhibui? **E**t cum hec et si-
milia diceret. statim puer quasi de so-

mno euigilās. oculos aperuit ac surrexit. **¶** Vir quōdam nobilis rogauit bñm nicolaum vt sibi filiū a dño impetraret. pmittens se filiū ad ei⁹ eccliam ducturū ⁊ cīsum aureū oblaturū. **¶** Fili⁹ ergo nascit⁹ et ad etatē pducit⁹ et cīsus aure⁹ fieri iubet⁹. **¶** Qui dū ei valde placeret suis ad aptauit vsib⁹. et aliū equa lētē fieri pcepit. **¶** Nauigātib⁹ itaqz ad eccliaz scī nicolai iubet p̄ filio vt i illo cīso quē p̄mo sibi fieri fecerat aquā afferret sibi. **¶** Puer at̄ cū vellet haurire cū cīso in mare cecidit ⁊ statim disparuit. **¶** Pater at̄ eū amare flens nihilomin⁹ votū suū p̄fecit. **¶** Veniēs igit̄ ad altare sancti nicolai cū obtulisset scdm cīsum tanqz p̄iect⁹ cecidit de altari. **¶** Cū at̄ euz eleuasset et sup altare iterū posuisset. rursus de altari long⁹ ē p̄iect⁹. **¶** Eleuās at̄ sup altare iterū eū tertio posuit ⁊ adhuc tertio lōgi⁹ ē p̄iect⁹. **¶** Mirātib⁹ oibus ad tā grande spectaculū. ecce puer san⁹ ⁊ incolumis aduenit. p̄mū cīsum suis gestās i manib⁹. narrauit qz corā oibus qd qñ i mari cecidit statim bñs nicola⁹ affuit ⁊ eū illesū seruauit. sic qz pater ei⁹ let⁹ effect⁹ ē vt r̄ūqz cīsum bño nicolao obtulit.

¶ Quidā vir diues meritis s̄cti nicolai filiū habuit quē ad eodā tñ vocauit. **¶** Ibi igit̄ scō dei capellā i domo sua cōstruēs omni anno festū ei⁹ solennit̄ celebrabat. **¶** Erat at̄ loc⁹ ille sit⁹ iux̄ t̄raz agarenorū. **¶** Adeodat⁹ quōdā vice ab agarenis capit⁹ ⁊ i fuitutē regis eorū deputat⁹. **¶** Sequētī anno dū festū scī nicolai p̄ ei⁹ deuote celebraret ⁊ p̄

ciōsū cīsum tenēs regi assistēt. reco- lit suā captiōnē. parentū dolorē ⁊ gaudiū qd ea die i domo sua fiebat cepit qz alti⁹ suspirare. **¶** Quorū suspiriorū cāz dū rex minis exte- risset. ait rex. **¶** Quicquid tu⁹ nicola⁹ agat. tu hic nobiscū manebis. **¶** Et subito v̄eto vehemētī domū occu- tiente puer euz cīso rapit⁹. ⁊ añ fo- res ecclie vbi parētes agebāt solē- nia collocat⁹. **¶** Et magnū gaudiū omnibus generat⁹.

¶ De conceptione bñe Marie Req̄- re suo loco in fine libri.

De nomine

Lucia dicit⁹ a luce. **¶** Lux enī habet pulcritudinē i aspe- ctione qz vt dicit ambros⁹ lucis natura ē hec vt ois gratia in aspectu ei⁹ sit. **¶** Diffusionem enī lux habet sine aliqua coinquinati- one. quia per quecunqz immūda diffusa. nō coinquinat. **¶** Rectū habz incessuz sine curuitate. longissimā lineā p̄transit sine morosa dilatio- ne. **¶** Per hoc ostēdit⁹ qd Lucia bea- ta habuit decorē virginitalis sine aliqua corruptione. diffusionē ca- stitatis sine aliquo immūdo amo- re. **¶** Rectum incessum intentionis i deū s̄n aliq̄ obliq̄tate. **¶** Longissimāz lineā diurne opationis s̄n negli- gētīe tarditate. **¶** Vel dī Lucia q̄si lucis via.

De sancta Lucia

Lucia dgo siracusana no- bilis genere audiēs famā sancte **¶** Agathe per totam Siciliam diuulgari. sepulcrum ei⁹ adijt cum matre sua **¶** Euthicia an-